

NEMES SÁNDOR FAMÍVES, HEJCE

1951-ben a Nagysárréten, Biharnagybajomban születtem. Gyermekkoromat szülőfalumban és Karcagon töltöttem. Erdészetet tanultam és az is lett a foglalkozásom. 1987-ben úgy éreztem, választanom kell az erdő és az engem árnnyékként kíséző famíveség között. Azóta oktatok, alkotótáborokat szervezek és vezetek, könyveket írok, de legfőképpen faragok. Hogy alkotói életutamon elindultam, azt kiváló mesteremnek, Bíró Lajos debreceni festőművésznek köszönhetem. A sors rengeteg érdekes, értéket teremtő emberrel hozott össze. Az ő szakmai tudásuk, szakmaszeretetük, önzetlen emberségük és hazafiságuk mutatott nekem is utat, állított mértéket és irányítja lépteimet. Megtanultam, hogy semmilyen diploma, kitüntetés, ösztöndíj nem pótolja a saját tapasztalatot. Ennek révén teremthet csak az ember olyan művet, amely túléli az idők múlását. Nem halhatatlanságra gondolok, hanem az érthetőségre, „megemészthetőségre”. Az az én dolgom, hogy olyan alkotásokat készítsék, amelyek mellett szívesen járnak az emberek, mert közérthetőek és a magukénak érzik őket.

Munkám során szívesen meríték népi motívumaink bőséges kínálatából. Műveim zöme életfa. Sokan nem tudják, mekkora felelősséget vesz magára, aki ősi motívumokkal foglalko-

zik. Motívumaink rendszere valójában képírás, nem csupán díszítőmű, mint sok európai népé, olyan vizuális jelrendszer, amelyből olvasni lehet. Sokszor látom, mekkora zavart okoz a használatuk annak, aki nem ismeri őket. Ha nem értelemszerűen, jelentésének megfelelően kapcsolja össze a jeleket, alakilág, formailag is zavaró, a szemet bántó kép lesz az eredmény.

Semmilyen egyesületnek, szövetségnek, művészeti társaságnak tagja nem vagyok. Nem nekem való a keretek közé igazított „alkotói szabadság”. Látom, hogy az alkotók is sokszor lenézik egymást, gyakran a szemfényvesztők kerülnek előtérbe. Tisztában vagyok vele, hogy „ügyeletes művész” nem lesz belőlem. Én nem a korstílust, a divatot követem, nem a politikai kívánságokat faragom fába, hanem saját magunkat. Mi magunk vagyunk a motívumok, a tulipánok, a rozetták, a levelek és indák, s ha ki nem veszünk, az életfák is.

A teremtő megáldott azzal a képességgel, hogy termékenyen tudjak dolgozni. Nem csinállok csudát, csak a nemzeti kultúránkból rám eső rész ápolását vállaltam. Ez viszont kötelességem.

(Nemes Sándor *Famíveség, díszítő fafaragás* című könyve 1994-ben jelent meg a debreceni Pedellus Bt. kiadásában)

Oszvald Tamás felvételei

